

Protocollaire ouderenzorg

Het opzetten en onderhouden van de zorg voor kwetsbare ouderen is een taak binnen de huisartsenzorg. Maar hoe krijg je de populatie gestructureerd in beeld, welke andere disciplines zijn er nodig en hoe verder als je alles in kaart hebt? Wat levert het op, behalve een hoop werk? Het boek *Protocollaire ouderenzorg* beschrijft al deze facetten.

Het boek bestaat uit vijf delen en heeft daarnaast een speciaal ingerichte en ondersteunende website.

Het eerste deel is een algemene inleiding met de visie op de toekomst van ouderenzorg. Het belicht helder hoe demografische en maatschappelijke ontwikkelingen bepalend zijn voor de huidige problematiek. Dat de zorg voor ouderen verandert komt niet alleen omdat er sprake is van vergrijzing, maar ook omdat er sprake is van een nieuwe generatie ouderen die veel zelfstandiger is en toegang heeft tot uitgebreidere sociale netwerken, wat een andere focus en aanpak vraagt. Tegelijkertijd wordt er ook een enorm beroep gedaan op deze zelfstandigheid en zodra er sprake is van een toenemende kwetsbaarheid zal er op tijd (soms complexe) persoonsgerichte zorg geleverd moeten worden binnen de eerstelijnszorg.

Het tweede deel behandelt de voorwaarden voor het opzetten van goede ouderenzorg in een huisartsenpraktijk. Te beginnen met het formuleren van een visie op de zorg en het maken van een zorgplan voor de praktijk. Hier komt de ondersteuning van de website van pas: zo kun je hier een conceptplan vinden, maar ook informatie over de financiering, coderingen en checklists. Daarnaast wordt de samenwerking besproken die aangegaan moet worden met gemeente en zorgverlenende instanties. Er wordt ook besproken hoe de verslaglegging te organiseren en aan welke kwaliteitseisen gedacht moet worden voordat je daadwerkelijk aan de slag kan gaan.

Als je de stappen van het boek volgt kun je vanaf het derde deel aan de slag op patiëntniveau; het beschrijft het zorgproces vanaf het selecteren van de juiste patiënten tot het opstellen van een zorgplan. Dit zorgplan is een leidraad en moet richting geven aan het zorgproces. Hoe persoonsgerichte zorg en gezamenlijke besluitvorming tot stand kan komen wordt in een apart hoofdstuk behandeld. Ook het levenseindegesprek, medicatiebeoordeling en mantelzorgondersteuning krijgen in dit deel aandacht. Verder geeft het verdieping door grondige achtergrondinformatie over onder andere patiënten met beperkte gezondheidsvaardigheden en ouderen mishandeling.

In het vierde deel wordt stilgestaan bij casemanagement en verschillende manieren van samenwerking op alle niveaus. Wat bepaalt de noodzaak tot het inzetten van een casemanager, wat zijn dan de taken en wie moet of kan dat zijn. En hoewel de meeste praktijkverpleegkundigen/praktijkondersteuners wel bekend zijn met multidisciplinair overleg (MDO en eventueel gestructureerd periodiek overleg: GPO), worden hier nog de (rand)voorwaarden kort maar krachtig besproken en is er nog extra aandacht voor transmurale samenwerking en de rol van de specialist ouderengeneeskunde. Ten slotte komen digitale vormen van overleg aan de orde.

Een aantal specifieke geriatrische aandoeningen worden in het laatste hoofdstuk uitgewerkt. Zo wordt dementie besproken, maar is er ook een apart hoofdstuk gewijd aan probleemgedrag bij dit ziektebeeld. De rol van de verschillende hulpverleners, de niet-medicamenteuze en de medicamenteuze behandeling worden uitgewerkt en met de bespreking van verschillende casuïstiek worden de onderwerpen afgesloten. Op dezelfde wijze komen ook de onderwerpen delier en depressie, eenzaamheid, ondervoeding en incontinentie aan de orde.

De informatie in het boek is zeer toegankelijk en makkelijk leesbaar. Er zijn duidelijke hoofdstukken en het boek is goed opgebouwd. De tekst wordt daarbij ondersteund met praktische schema's en tabellen. Het boek is 360 pagina's dik, maar door de logische indeling, kun je het boek deel voor deel lezen en tussendoor zelf aan de slag gaan. Ook als je niet alle informatie uit het boek nodig hebt vind je snel je weg. Wat mij betreft dus een absolute aanrader voor wie als praktijkverpleegkundige in de huisartspraktijk (of wijkverpleegkundige) wil starten met het opzetten van ouderenzorg, maar ook wie al gestart is, maar nog naar mogelijkheden of verdieping zoekt. Het boek is te bestellen via de webshop van het NHG voor de prijs van € 39,90 (ledenprijs € 27,93).

Esther Bood, praktijkverpleegkundige

Protocollaire ouderenzorg
 Auteurs: S. van Maurik-Brandon,
 V.H. ten Dam, P.L.J. Dautzenberg
 Uitvoering: paperback
 ISBN: 978-90-5793-261-8
 360 pagina's
 Nederlands Huisartsen Genootschap
 Eerste druk, juni 2015